

Školy a školáci nemôžu žiť opäť v neistote. Zatváranie škôl nemôže byť spôsob riešenia problémov s energiami.

Školský rok síce začal bez pandemických obmedzení, žiaci a študenti sú však opäť uvádzaní do neistoty úvahami o dištančnom vzdelávaní kvôli dopadom zvýšených cien energií na prevádzkové náklady škôl. Právo na vzdelávanie je ústavné právo a zabezpečiť plnohodnotné vzdelávanie je jednou zo základných úloh štátu. Štát nemôže v tejto úlohe systematicky zlyhávať a opakovane prenášať zodpovednosť a náklady na rodičov, učiteľov či samosprávy a vyvolávať štvrtý školský rok u detí a mladých ľudí pocit neistoty a nedôvery.

Odchádzajúci minister školstva na začiatku školského roka [opäť upozornil](#), že **opakovane žiadal rezort financií o navýšenie financií pre školy** na vykrytie zvýšených nákladov na energie. Rovnako Únia miest Slovenska [žiada vládu](#) o kompenzáciu zvýšených výdavkov za energie na základných školách. Ministerstvo financií [reagovalo tým](#), že „vláda predloží komplexný balík opatrení na boj s vysokými cenami pre všetky zložky spoločnosti.“

„Tento balík musí priniesť jednoznačné záruky, že školy sa nebudú zatvárať a prechádzať na dištančné vyučovanie. Obmedzovanie práva na plnohodnotné prezenčné vyučovanie nesmie byť ani len predmetom úvah ako spôsob šetrenia verejných výdavkov. Je zlyhaním štátu, ak štvrtý školský rok uvádza deti a rodičov do neistoty, že nedokáže zabezpečiť jednu zo svojich základných úloh, akou je plnohodnotná prezenčná výučba. Stále nepoznáme ani rozsah dôsledkov pandemického zatvárania škôl a nemáme ambíciu ich riešiť,“ hovorí Andrea Settey Hajdúchová z Iniciatívy Dajme deťom hlas.

*„Zatvorenie škôl a teda aj rodičov s deťmi opäť doma musí ostať len smutnou spomienkou na pandémie, ktorá sa už nesmie opakovať. Zavreté školy a prechod na vzdelávanie na diaľku nie je len o znížení kvality vzdelávania, ale aj o tlaku na fyzické a duševné zdravie detí, o ďalšom znevýhodňovaní mladistvých zo sociálne slabších komunit, **ale aj o úplnom narušení chodu domácností, kedy rodičia nemôžu ani plnohodnotne pracovať**. Pevne verím, že tentokrát si priority nastavíme správne,“* pripomína Matej Stuška, z občianskeho združenia Rodičia.sk.

Uvažovať o dištančnom vzdelávaní je aj **prejavom absolútnej ignorancie a nezájmu o dôsledky, ktoré mala dlhá izolácia, zatvorené školy, športové zariadenia a krúžky na zdravie detí**. Slovensko viedlo nechválny rebríček európskych krajín v dĺžke zatvorenia škôl. Dôsledkom sú straty vo vzdelávaní a zhoršenie duševného a fyzického zdravia detí. Nové [štatistiky NCZI](#) uvádzajú medziročný nárast počtu samovrážd vo všetkých vekových kategóriách, najviac však vo veku 15-19 a nárast pokusov o samovraždu, u mladých do 14 rokov až dvojnásobne. V prípade fyzického zdravia [všetky poisťovne uvádzajú](#) nárast počtu detí s obezitou, s chybným držaním tela, s poruchami zraku, zvýšeným cholesterolom či zvýšeným krvným tlakom.

*„Pandemická situácia, opakujúce sa vlny pandémie, ktoré ohrozujú prezenčné vzdelávanie, náročné spoločenské dianie a neistota v podobe energetickej krízy, ktorá ohrozuje plynulý priebeh školského roka je faktor, ktorý výrazne ovplyvňuje stav duševnej pohody žiakov, študentov, ale aj rodičov a dospelých. Energetická kríza sa môže bezprostredne dotknúť rodinných životov žiakov a študentov, preto **bytostne potrebujú zažiť pocit istoty a bezpečia, ktorý im ponúka práve školské prostredie a vzdelávanie v štandardných podmienkach**. Výskumy z čias pandémie jasne poukazujú na fakt, že dopady na duševné zdravie mladých ľudí boli najväčšie zo všetkých vekových kategórií a so sekundárnymi následkami sa vyrovnávajú doteraz. Je našou spoločenskou povinnosťou pomôcť žiakom a študentom vyrovnáť sa s následkami pandémie, vojny a spoločenskej nestability, ochrániť ich, zabezpečiť im fungujúci podporný systém a v žiadnom prípade ich nevystavovať ďalším ohrozeniam a neistote, ktoré ovplyvnia školský rok a ich ďalší vývin, rozvoj a budúcnosť,“* hovorí Marek Madro, riaditeľ občianskeho združenia IPčko.

Deti a mládež sa nemôžu štvrtý školský rok stať znova obeťami neodborných rozhodnutí a politických sporov. V situácii, keď ministerstvo financií pred prázdninami oznámilo, že [očakáva daňové nadprijmy](#) - aktuálny rok by mohli dosiahnuť miliardu a nasledujúci dve miliardy, nemôže minister financií a vládne strany riešiť ich prerozdelenie bez toho, aby boli **v prvom rade zabezpečené základné povinnosti štátu**, medzi ktoré na popredných miestach patrí ústavné právo na vzdelanie a s tým spojené zabezpečenie prezenčného školského vyučovania. Ak financie nepostačia, musíme si stanoviť priority a po rokoch pandémie, kedy školy boli prioritou len v rečiach politikov a na papieri, musia ňou byť v realite.

Popri školách musí zostať prioritou aj rozvoj talentu a schopností detí v športových kluboch a mimoškolských zariadeniach, ktoré takisto môžu potrebovať pomoc štátu pri kompenzáciách cien energií. Táto oblasť bola ešte nedávno pre dnešné vládne strany natoľko dôležitá, že príslušnú legislatívu schvaľovali v skrátrenom konaní. [Odsunutie „krúžkovného“](#) spolu s finančnými prostriedkami ušetrenými uzatvorením týchto zariadení počas pandémie umožňujú vláde prijať efektívne opatrenia na podporu súčasného systému mimoškolských aktivít, pokiaľ to bude počas tohto školského roka potrebné.

Kontakty:

Andrea Hajdúchová, Iniciatíva Dajme deťom hlas, Tel: 0908 700 857, Email: andrea.hajduchova@ddh.sk

Matej Stuska, oz rodičia.sk, Tel: 0949 021 441, Email: stuska@ozrodičia.sk

Marek Madro, OZ IPčko, Tel.“ 0949 760 570, Email: ipcko@ipcko.sk